

Tıpta Uzmanlık Tezlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar (YÖK 2024 Etik Rehberi ile Uyumlu)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Dayanak

Madde 1 – Amaç

Bu usul ve esasların amacı; tıpta uzmanlık eğitimi kapsamında hazırlanan tezlerde üretken yapay zekâ (ÜYZ) araçlarının kullanımına ilişkin etik ilkeleri, sınırları, beyan yükümlülüklerini ve sorumlulukları belirlemek; bilimsel dürüstlüğü, araştırmacının özgün katkısını ve araştırma bütünlüğünü korumaktır.

Madde 2 – Kapsam

Bu düzenleme, tıp fakültesi bünyesinde yürütülen tüm tıpta uzmanlık tezlerini kapsar. Uzmanlık öğrencileri, tez danışmanları ve tez jürileri bu usul ve esaslara tabidir.

Madde 3 – Dayanak

Bu usul ve esaslar;

- Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği,
- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu,
- Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi,
- YÖK – Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Faaliyetlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber (2024) çerçevesinde hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Tanımlar

Madde 4 – Tanımlar

Bu usul ve esaslarda geçen;

- Üretken Yapay Zekâ (ÜYZ): Metin, görsel, ses, veri, kod ve benzeri içerikler üretebilen yapay zekâ sistemlerini,
- ÜYZ Aracı: Üretken yapay zekâ tabanlı yazılım ve platformları,
- Uzmanlık Öğrencisi: Tıpta uzmanlık tezini hazırlayan araştırmacıyı,
- Danışman: Uzmanlık tezinin bilimsel, etik ve akademik gözetiminden sorumlu öğretim üyesini ifade eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Temel Etik İlkeler

Madde 5 – Özgün Katkı ve Akademik Sorumluluk

- Uzmanlık tezinin bilimsel içeriği, veri üretimi, analiz, yorum ve sonuçlarından uzmanlık öğrencisi ve danışmanı müştereken sorumludur.
- ÜYZ araçları yardımcı araçtır; araştırmacının yerine geçemez.
- ÜYZ kullanımı, araştırmacının özgün katkısını ortadan kaldıracak veya belirsizleştirecek nitelikte olamaz.
- Etik kurul onayı gerektiren tezlerde, üretken yapay zekâ kullanımı etik kurul başvuru dosyasında açıkça belirtilmelidir.

Madde 6 – Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik

- ÜYZ'nin hangi araçla, hangi aşamada, hangi amaçla ve ne kapsamda kullanıldığı açıkça beyan edilir.
- Beyan edilmeyen ÜYZ kullanımı etik ihlal olarak değerlendirilir.

(3) ÜYZ çıktılarının doğruluğu, tarafsızlığı ve bilimsel uygunluğunun denetimi araştırmacının sorumluluğundadır.

(4) Tıp Fakültesi, uzmanlık öğrencileri ve danışmanlara yönelik üretken yapay zekâ kullanımı konusunda bilgilendirici eğitimler düzenleyebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Üretken Yapay Zekâ Kullanım Alanları ve Sınırları

Madde 7 – Kullanımına İzin Verilen Alanlar

Danışman onayı ve beyan şartı ile ÜYZ aşağıdaki yardımcı amaçlarla kullanılabilir:

- Yazım dili, imla ve dil bilgisi denetimi
- Akademik üslup ve anlatımın iyileştirilmesi
- Literatür taramasına yardımcı özetleme (kaynak yerine geçmemek kaydıyla)
- Çeviri (asıl metin korunarak)
- İstatistiksel analizlerde teknik destek
- Kod yazımı ve veri işleme süreçlerinde teknik yardım

Madde 8 – Kullanımı Yasak veya Sınırlı Olan Alanlar

Aşağıdaki kullanımlar etik ihlal olarak kabul edilir:

- Tezin tamamının veya herhangi bir bölümünün ÜYZ tarafından üretilmesi
- Araştırma sorusu, hipotez, tartışma, yorum ve sonuçların ÜYZ'ye yazdırılması
- Uydurma veri, analiz, sonuç veya kaynak oluşturulması
- ÜYZ çıktılarının eleştirel değerlendirme yapılmaksızın kullanılması
- ÜYZ'nin yazar veya ortak yazar gibi gösterilmesi

BEŞİNCİ BÖLÜM

Beyan, Denetim ve Etik Sorumluluk

Madde 9 – Üretken Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

(1) Uzmanlık tezlerine “Üretken Yapay Zekâ Kullanım Beyan Formu” eklenmesi zorunludur.

(2) Beyanda kullanılan araçlar, sürüm bilgileri, kullanım amacı ve tezdeki kapsam açıkça belirtilir.

(3) Hasta verileri, kişisel veriler, görüntüler, ses kayıtları, ölçek ham verileri ve klinik notlar; anonimleştirme yapılmaksızın hiçbir üretken yapay zekâ sistemine girilemez. Bu tür verilerin ÜYZ sistemlerine aktarılması KVKK ve etik ihlal kapsamında değerlendirilir.

(4) ÜYZ tarafından önerilen tüm kaynaklar araştırmacı tarafından özgün veri tabanları üzerinden doğrulanmadan kullanılamaz

Madde 10 – Denetim ve Yaptırımlar

(1) Tezler, gerekli görüldüğünde etik, içerik ve benzerlik denetimine tabi tutulabilir.

(2) Etik ihlal tespit edilmesi hâlinde ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

(3) Beyan dışı veya rehbera aykırı ÜYZ kullanımı; intihal, veri uydurma veya etik ihlal kapsamında değerlendirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme

Madde 11 – Yürürlük

Bu usul ve esaslar, ilgili kurulun onayı ile yürürlüğe girer.

Madde 12 – Yürütme

Bu usul ve esasları Tıp Fakültesi Dekanlığı yürütür.